

11. Шупик І.І. Глобалізація як виклик економічній безпеці України / І.І.Шупик // Теоретичні та практичні аспекти стійкого розвитку фінансової системи України/ Під. ред. д.е.н., професора О.О.Непочатенко (Частина І) – Умань: Видавничо-поліграфічний центр «Візаві», 2013. – 295с.

Рецензент – к.е.н., доцент Дорогань-Писаренко Л.О.

УДК: 657.6: 336.14: 352

КОНТРОЛЬ ЗА ВИКОНАННЯМ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ БЮДЖЕТУ ОРГАНІВ КАЗНАЧЕЙСТВА

Пилипенко К.А., к.е.н., доцент

Полтавської державної аграрної академії

Досліджено сучасний стан механізму казначейської системи виконання доходної частини регіонального бюджету. Визначені основні складові доходної частини бюджету та контроль за їх виконанням. Окреслити основні функції обліку виконання бюджету за доходами та форми контролю органами казначейства.

The current state treasury system implementation mechanism of the regional revenue budget. The basic components of the revenue side of the budget and monitoring their implementation. Outline the main features of budget execution accounting for income and forms of control by the Treasury.

Постановка проблеми. Успішний розвиток економіки будь-якої держави багато в чому залежить від достовірності і оперативності отримання інформації про стан державних фінансових і матеріальних ресурсів, а також можливості ефективного управління ними. Про ефективність управління фінансово-бюджетною системою суб'єктів Полтавської області і держави в цілому можна судити тільки за наявності повної інформації про всі фінансові потоки - доходних і видаткових. Інформацію про всі фінансові потоки можна отримати шляхом організації якісного та оперативного механізму виконання бюджету. Проте, проблеми, що виникають в ході здійснення цієї та інших завдань, не втрачають своєї гостроти і залишаються актуальними до цього часу. На сьогодні перед органами казначейства Полтавської області стоїть головне завдання - забезпечення безперервного процесу управління фінансовими потоками держави, відповідно до бюджетного законодавства і здійснення належного контролю за використанням бюджетних коштів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню казначейської системи виконання регіональних бюджетів присвячено досить багато робіт, зокрема: М.Т. Акперова, А.М. Бабич, Т.Г. Нестеренко, Е.А. Малінін, Г.І. Маклевої, Т.В. Саакян, А.В. Скляр С.Є. Прокоф'єва, і інші.

Постановка завдання. Обґрунтувати сучасний стан механізму казначейської системи виконання доходної частини регіонального бюджету як інструменту підвищення його доходної частини.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до Положення про Державне казначейство, цей орган забезпечує казначейське обслуговування державного та місцевих бюджетів на основі ведення єдиного казначей-

ського рахунка, що передбачає: розрахунково-касове обслуговування розпорядників і одержувачів бюджетних коштів; контроль за здійсненням бюджетних повноважень при зарахуванні надходжень, прийнятті зобов'язань та проведенні платежів за цими зобов'язаннями; в межах своїх повноважень контроль за дотриманням учасниками бюджетного процесу бюджетного законодавства; ведення бухгалтерського обліку і складання звітності про виконання державного та місцевих бюджетів; здійснює управління наявними фінансовими ресурсами, що ним обліковуються; визначає механізм казначейського обслуговування державного та місцевих бюджетів, установлює єдині правила бухгалтерського обліку і звітності про виконання державного та місцевих бюджетів, кошторисів розпорядників бюджетних коштів, визначає порядок і строки подання звітів про виконання кошторисів державних цільових фондів.

Останнім часом зростає роль місцевого самоврядування у соціально-економічному житті нашої держави, розширюються межі його самостійності, принаймні у прийнятті управлінських рішень. Однією з основних передумов незалежності влади на місцях є рівень самостійності місцевих фінансів, лівову складову яких становлять місцеві бюджети. До них, зокрема, належать бюджет Автономної Республіки Крим, обласні, районні бюджети, бюджети районів у містах та бюджети місцевого самоврядування.

У відповідності до адміністративно-територіального поділу Полтавської області створено та безперебійно функціонує 535 місцевих бюджетів. Найбільш чисельними, але в той же час найменш фінансово забезпеченими, є сільські бюджети. Їх налічується на Полтавщині 468. Найбільш потужними з фінансової точки зору є обласний бюджет та бюджети міст обласного значення. Починаючи з січня 2004 р. у Полтавській області запроваджено та здійснюється повнофункціональне казначейське обслуговування місцевих бюджетів [1].

Казначейське обслуговування – це нерозривний процес операцій з коштами місцевих бюджетів, пов'язаний із зарахуванням, обліком надходжень і витрат, контролем бюджетних повноважень, розрахунково-касовим обслуговуванням розпорядників коштів, бухгалтерським обліком і складанням звітності про виконання місцевих бюджетів.

Злагоджена робота казначейства, органів місцевого самоврядування і фінансових органів є запорукою своєчасного фінансового забезпечення функціонування в області місцевого самоврядування та державного управління, закладів освіти, охорони здоров'я, культури і мистецтва, фізичної культури та спорту, пожежної охорони, соціального захисту та соціального забезпечення, тощо. Рівень та якість надання населенню області послуг за зазначеними напрямками залежить від наповнюваності місцевих бюджетів фінансовими ресурсами, тобто стану виконання їх доходної частини. Основні складові доходної частини місцевих бюджетів наведено на рис. 1, у частині, що належить відповідним бюджетам визначені відповідно до Бюджетного кодексу України.

Загальний обсяг отриманих доходів місцевими бюджетами області у

першому півріччі, без врахування міжбюджетних трансфертів, склав 932,2 млн.грн. При затвердженому обсязі видатків на 2012 р. у сумі 3493,3 млн. грн., у I півріччі фактично спрямовано на утримання установ, програми та заходи у галузі: освіти – 628,2 млн. грн; охорони здоров'я – 404,8 млн. грн; соціального захисту та соціального забезпечення – 328,4 млн. грн; державного управління – 99,0 млн. грн; розвитку фізичної культури і спорту – 20,6 млн. грн; житлово-комунального господарства – 39,2 млн. грн [2].

Рис. 1. Складові доходної частини бюджету

Також, органи казначейства з метою забезпечення своєчасного фінансування ряду програм органами казначейства місцевим бюджетам надаються короткотермінові позички у зв'язку з тимчасовими касовими розривами. Загалом за I півріччя 2012 р. надано 456 позичок, на загальну суму 139,8 млн. грн. Казначейство у Полтавській області у тісній співпраці з фінансовими управліннями, органами виконавчої влади на місцях та органами місцевого самоврядування здійснює кропіткий процес з обслуговування і виконання місцевих бюджетів, чим забезпечується стабільність і розвиток місцевих фінансів, поновлюваність і цільове спрямування коштів бюджетів Полтавщини.

Одним із повноважень Державного казначейства по контролю за дотриманням бюджетного законодавства є контроль за веденням бухгалтерського обліку всіх надходжень і витрат державного бюджету та місцевих бюджетів, складанням та поданням фінансової і бюджетної звітності. Бухгалтерський облік необхідний для збереження бюджетних коштів. Саме через бухгалтерський облік Державне казначейство України може виявити порушення бюджетного законодавства. Основне завдання бухгалтерського обліку - забезпечення своєчасного і повного надходження доходів у бюджет, своєчасне фінансування заходів, передбачених видатковою частиною бюджету, забезпечення чіткої організації використання бюджетних коштів, державної дисципліни в усіх органах управління, які виконують бюджет. Бухгалтерсь-

кий облік відображає виконання бюджету через облік доходів, видатків, фінансування заходів, передбачених бюджетом, виконання кошторисів бюджетних установ [5].

Органи Державного казначейства у процесі виконання бюджету за доходами ведуть бухгалтерський облік доходів бюджетів. Управління (відділи) Державного казначейства при веденні бухгалтерського обліку виконання бюджетів за доходами повинні забезпечити облік надходжень відповідно до Закону України про Державний бюджет України на поточний рік у розрізі кодів бюджетної класифікації.

Функція обліку полягає у веденні Головним управлінням Державного казначейства та управлінням Державного казначейства в АРК, областях, містах Києві та Севастополі, містах з районним поділом у межах відповідної території зведеного бухгалтерського обліку руху коштів державного бюджету на рахунках Державного казначейства та у віданні відділеннями Державного казначейства у районах, містах, районах у містах обліку розпорядників коштів, яким виділяються асигнування з державного бюджету, позабюджетних коштів установ і організацій, що утримуються за рахунок коштів державного бюджету і бухгалтерського обліку руху коштів державного бюджету за рахунками відділень Державного казначейства.

Однією з форм контролю є щомісячне проведення Управліннями (відділами) Державного казначейства, разом з відповідними органами державної податкової служби [2], звірки доходів за всіма кодами бюджетної класифікації на підставі даних про надходження до державного та місцевих бюджетів і відомостей розподілу коштів. За результатами такого контролю складається акт звірки, який надсилається разом зі звітами про виконання дохідної частини бюджету до органів вищого рівня. У свою чергу, Державне казначейство України щомісячно проводить звірки надходжень платежів до державного бюджету та бюджетів областей, міст Києва і Севастополя за всіма кодами бюджетної класифікації на підставі звітів про надходження до бюджетів, одержаних від управлінь Державного казначейства в АРК, областях, містах Києві і Севастополі, Міністерства фінансів АРК, Головних фінансових управлінь обласних і Київської міської державних адміністрацій та фінансового управління Севастопольської міської державної адміністрації.

Державне казначейство здійснює контроль за відповідністю загальних сум, вказаних у кошторисах доходів і видатків та планах асигнувань, що подають головні розпорядники коштів, у розрізі територій, сумам, зазначеним у розпису видатків бюджету, та відображає зазначену інформацію на відповідних рахунках бухгалтерського обліку [3]. Крім того, органи Державного казначейства проводять звірку затверджених кошторисів доходів та видатків і планів асигнувань з даними отриманого розпису і відображають їх на відповідних бухгалтерських рахунках.

Державне казначейство перевіряє відповідність вказаних у них сум залишкам на рахунку, затвердженим пропозиціям, кошторисним призначенням та планам асигнувань, при перерахуванні коштів державного бюджету на здійснення видатків за отриманим розподілом та/або платіжним дорученням,

що подають головні розпорядники бюджетних коштів.

Головні розпорядники коштів казначейського обслуговування місцевих бюджетів протягом трьох робочих днів після отримання витягу з річного розпису асигнувань з місцевих бюджетів подають органам Державного казначейства України, в яких вони обслуговуються, розподіл показників зведених кошторисів, зведення показників спеціального фонду кошторису, розподіл показників зведених планів асигнувань із загального фонду місцевих бюджетів у розрізі розпорядників коштів нижчого рівня та одержувачів коштів відповідно до мережі на паперових та електронних носіях за формами, визначеними нормативно-правовими актами України. Розпорядники, які не мають підвідомчих установ, подають кошторис та план асигнувань із загального фонду місцевих бюджетів, складені за формою та у порядку, визначеному нормативно-правовими актами України.

Висновки. Здійснюючи контроль за дотриманням бюджетного законодавства стосовно місцевих бюджетів за доходами та видатками, органи Державного казначейства України здійснюють контроль за відповідністю загальних сум, указаних у зазначених документах, сумам, зазначеним у річному розписі асигнувань місцевих бюджетів. У разі невідповідності кошторисів та планів асигнувань даним розпису місцевих бюджетів розпорядники повинні привести зазначені документи у відповідність з розписом бюджету.

Список використаних джерел:

1. Державна казначейська служба України: Головне управління у Полтавській області [Електронний сайт]: <http://www.treasury.gov.ua/reg>

2. Порядок взаємодії між органами Державного казначейства України та органами державної податкової служби України в процесі виконання державного та місцевого бюджетів за доходами, затверджений наказом Державного казначейства України та ДПА України N 74/194 від 25.04.2002 р. [із змін. внесеними від 25.12.2008 р. № 557/810].

3. Порядок обслуговування Державного бюджету за видатками та операціями з надання та повернення кредитів, наданих за рахунок коштів Держбюджету, затвердж. наказом Держказначейства № 89: від 25.05.2004 р.

4. Положення про державну казначейську службу України, затверджене Указом Президента України № 460/2011 вид 13 квіт. 2011 р. [Електронний сайт]: <http://www.treasury.gov.ua/reg>.

5. Методичні рекомендації щодо порядку застосування органами Державної казначейської служби України заходів впливу за порушення бюджетного законодавства, затверджено наказом державної казначейської служби України № 394 від 29.12.2012 р. [Електронний сайт]: <http://www.treasury.gov.ua/reg>.

Рецензент – д.е.н., професор Плаксієнко В.Я.

УДК 657.42

РОЛЬ АМОРТИЗАЦІЙНИХ ВІДРАХУВАНЬ У ФОРМУВАННІ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ФОНДІВ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Приходько І.П., д.держ.упр., доцент

Дніпропетровський державний аграрний університет

В статті досліджено погляди науковців щодо застосування внутрішніх джерел формування основних виробничих фондів сільськогосподарських підприємств. Встановле-